

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Çalışma Yönergesi

Amaç

Madde 1: Bu Yönerge, Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'nde yapılacak olan bilimsel araştırma, sağlık hizmetleri uygulamaları ve eğitim çalışmaları gibi temel etkinliklerde kullanılan yöntem ve materyaller ile ilgili etik standartları saptamak ve bunların uygulamalarına ilişkin düzenlemeleri yapmak ve etik ilkeler doğrultusunda görüş bildirmekle yükümlü olan Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu'nun kuruluş, görev ve sorumlulukları ile ilgili esaslarını belirlemek için düzenlenmiştir.

Kapsam

Madde 2: Bu yönerge deneysel olmayan tarım uygulamaları, deneysel olmayan klinik veteriner hekimliği uygulamalarını, Veteriner sağlık ürünlerine pazarlama yetkisi verebilmesi için gerekli klinik deneyleri, kayıtlı veya onaylı hayvancılık işletmelerinin yapmakla yükümlü oldukları uygulamaları ve birincil amacı bir hayvanın kimliklendirilmesi olan uygulamaları kapsamaz.

Dayanak

Madde 3. Bu Yönerge; 01.07.2004 tarih ve 25509 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu, 13.06.2010 tarih ve 27610 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu, 15.02.2014 tarih ve 28914 sayılı "Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik", 13.12.2011 tarihli ve 28141 sayılı "Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik" ile 2010/63/EU sayılı Bilimsel Amaçlarla Kullanılan Hayvanların Korunmasına İlişkin Avrupa Birliği Direktifi esas alınarak hazırlanmıştır.

Tanımlar:

Madde 4: Bu yönerge de geçen kavram ve terimler;

- a) Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,
- b) CITES Sözleşmesi: 20/6/1996 tarihli ve 22672 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Nesli Tehlikede Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşmeyi,
- c) Çalışma izni: Deney hayvanı kullanıcı, üretici ve tedarikçi kuruluşlara Tarım ve Orman Bakanlığınca verilen belgeyi,
- ç) Deney: Bilimsel amaçlarla hayvanlar üzerinde gerçekleştirilecek her türlü prosedür veya prosedürler bütünü,
- d) Deney hayvanı: Prosedürlerde kullanılan, serbest yaşayan veya çoğalan larva biçimleri, canlı kafadanbacaklılar ve normal fetal gelişimlerinin son üçte birlik döneminden itibaren memeliler dahil (Deney Hayvanı Üretim Sertifikası Bulunan Birimlerde Yetiştirilmiş çiftlik hayvanları dahil), insan olmayan herhangi bir omurgalı canlıyı,
- e) Deney ünitesi: Hayvanlar üzerinde her türlü prosedür veya prosedürlerin gerçekleştirildiği, Tarım ve Orman Bakanlığından çalışma izni bulunan birimleri,
- f) Etik: Araştırmalarda kullanılacak hayvanlarla ilgili olarak insan ve hayvan yaşamını ilgilendiren bilimlerde yapılabilecek hareketlerin sınırları, hayvana yönelik yapılacak tutum ve davranışa yol gösterici evrensel kuralları,
- g) Genel Müdür: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürünü,
- ğ) Genel Müdürlük: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünü,

- h) Enstitü: Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğünü,
i) HADMEK: Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kurulunu,
i) HADYEK: Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulunu,
j) Başkan: Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Başkanı,
k) Hayvan Refahı Birimi: Üretici, tedarikçi, kullanıcı ve araştırmaya yetkili kuruluşlarda kurulması zorunlu olan, hayvanların refahı ve bakımından sorumlu, veteriner hekim, veteriner sağlık teknikeri veya veteriner sağlık teknisyeni unvanına sahip en az bir kişiden, kullanıcı kuruluşlarda ise bu unvanlardan birine sahip bir kişiye ilaveten biri yerel etik kurul üyesi olmak üzere en fazla üç kişiden oluşan birimi,
l) Sığır: Deneysel Hayvan Üretim Sertifikası olmayan, Ürünüden ve hizmetinden yararlanmak üzere bakılan veya yetiştirilen hayvanı,
m) İnsancıl Öldürme Metodu: Hayvanın kendi türüne has, en az fiziksel ve duyuşsal ağrı, eziyet ve sıkıntıya maruz kalacağı şekilde yaşamının sonlandırılmasını,
n) İn vivo deney: Canlı ortamda yapılan deneyi,
o) İyi Laboratuvar Uygulamaları: Klinik çalışmalar dışındaki sağlık ve çevre güvenliği çalışmalarının planlanması, yapılması, izlenmesi, kaydedilmesi, arşivlenmesi ve rapor edilmesi şartları ve yönetim usulleri ile ilgili kalite sistemini,
ö) Kullanıcı: Hayvanları prosedürlerde kullanmaya yetkili olan kişiyi,
p) Kuruluş: Tarım ve Orman Bakanlığınca çalışma izni bulunan, müştemilatı ile birlikte açık, kapalı, yarı açık, her türlü sabit ya da taşınabilir tesis, bina veya binalar grubunu,
r) Proje: Tanımlanmış bilimsel bir amacı olan ve bir ya da daha fazla prosedürü kapsayan iş programını,
s) Prosedür: Hayvanların; doğurtulması, kuluçkadan çıkarılması ya da genetiği değiştirilmiş hayvan soyunun devam ettirilmesi süreçleri dâhil, iyi veteriner hekimlik uygulamalarına uygun olarak bir iğnenin batırılmasının yarattığına eşit veya daha fazla acı, eziyet, ıstırap veya kalıcı hasara sebep olabilecek şekilde, bilinen veya bilinmeyen sonuçları olan, deneysel, diğere bilimsel veya eğitici amaçlarla kullanılmasını,
ş) Sekreteryası: Etik kurullarda gerekli koordinasyonu sağlayan, yazışmaları yapan ve kayıtları tutan kişi veya kişileri,
t) Sertifika: Deneysel Hayvanları Kullanım Sertifikasını,
u) Tekniker: Lise öğrenimi üzerine iki yıl süreli Veteriner Sağlık Önlisans programlarından mezun olan kişiyi,
ü) Teknisyen: Milli Eğitim Bakanlığınca bağı Tarım Meslek Lisesi Veteriner Sağlık Bölümü ile daha önce Tarım ve Orman Bakanlığınca bağı olan Veteriner Sağlık Meslek Lisesi, Hayvan Sağlığı Memurları Okulu, Hayvan Sağlığı Memurları Meslek Lisesi okullarından herhangi birinden mezun kişiyi,
v) Tür: Ortak özellikler taşıyan ve kendi aralarında döllenerek üreyebilen akraba canlıları içeren biyolojik grubu,
y) 3R ilkesi: Mümkün olan her durumda, canlı hayvan yerine bilimsel açıdan geçerli başka alternatif bir yöntem ya da deneme stratejisinin uygulaması, proje hedeflerinden ödün vermeden kullanılacak hayvan sayısının olabildiğince azaltılması, hayvanlara acı, eziyet, ıstırap çektirecek ve kalıcı hasar yapacak prosedürlerin iyileştirilerek hayvan refahının artırılmasını, ifade eder.

Kuruluş ve Üyelerin Nitelikleri:

Madde 5. Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu (HADYEK) Enstitü Müdürü'nün onayı ile görevlendirilen üyelere oluşur. Görevlendirilen üyelere en az 2'si uzmanlık konularında en az iki yıllık deneyime sahip olmalıdır.

Etik Kurul; Başkan, Başkan yardımcısı, Enstitü birimlerinde 6 üye, Enstitü ile çıkar ilişkisi olmayan sivil toplum kuruluşuna kayıtlı T.C. vatandaşı bir üye ve Enstitü ile çıkar ilişkisi olmayan T.C. vatandaşı bir sivil üye olmak üzere toplam 10 üyeden oluşur. HADYEK'te görev alacak en az bir üyenin in-vivo hayvan deneylerinde en az bir yıl tecrübeli ve doktora derecesine sahip olması gereklidir. Kurum içinde deney hayvanı yetiştirilmesi, üretilmesi, bakımından sorumlu ve deney hayvanları kullanım sertifikasına sahip, tam gün ünitelerde çalışan, hayvan deneyleri konusunda en az bir yıl tecrübeli bir veteriner hekim bulunmalıdır. Deney Hayvanlarından Sorumlu Veteriner Hekim görevi Başkan, Etik Kurul sekreteryası görevi ise kurum müdürü onayı ile Etik Kurul'un dışından görevlendirilecek bir personel tarafından yürütülür.

Üyelerin Görev Süreleri

Madde 6. Etik Kurul üyeliği 4 yıldır. Görev süreleri dolan üyeler, yeniden müdürlük onayı ile görevlendirilebilir. Bir takvim yılı içinde, izinsiz ve yazılı mazeretsiz olarak üç (3) toplantıya katılmayan bir üyenin üyeliği düşer. Kurul üyeliğinden çekilme ve üyeliğin düşmesi Enstitü Müdürünün onayının ilgiliye tebliği ile yürürlüğe girer. Boşalan üyelik için ayrılan üyenin niteliklerine sahip ve kalan süreyi tamamlamak üzere yeni bir üye görevlendirilir.

Görev ve Sorumluluk:

Madde 7. Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Madde 2 çerçevesindeki görevlerini yerine getirir. Bu amaçla;

7.1. HADYEK her başvuruyu öncelikle ilgili mevzuata uygunluk yönleriyle değerlendirir.

7.2. Kendisine iletilen araştırma projelerini, protokolleri ve belgeleri inceler, değerlendirir, çözüm yolları üretir ve önerilerde bulunur.

7.3. Kendisine gönderilen araştırma projelerini deney hayvanları etiği açısından inceler, değerlendirir. Araştırmaların deney hayvanları etik yönünü dikkate alarak gerektiğinde başlayan çalışmaların durdurulmasını ister. HADYEK, başvuruyu genel kurallar, ilgili mevzuat yönleri ile ele alır ve açıklığa kavuşturur. HADYEK incelemeleri sırasında Türkiye'nin imza koyduğu uluslararası sözleşmeleri ve bildireleri de göz önünde bulundurur.

7.4. Deney hayvanları ile çalışacak personelin gerekli eğitimi almasını sağlar, bu amaçla sertifika programları düzenler. Deney hayvanları kullanım sertifikası olmayanların hayvan deneyleri yapmasını engeller.

7.5. Etik kurul kendisine yapılan başvuruları, gerek gördüğünde ön rapor hazırlanmak üzere, oluşturulacak bir alt kurula sevk edebilir. Hazırlanan rapor etik kurulda tartışıldıktan sonra oylanır ve kesin rapor etik kurul üyelerince imzalanır.

7.6. Enstitüde kullanılan tüm deney hayvanlarına ilişkin kayıtlar, hayvan refahı biriminde görevli Veteriner Hekim tarafından tutulmasını sağlar. Söz konusu kayıtlarda temin edilen hayvanların sayıları, türleri, temin edildikleri yerler, kullanıcı kuruluşa geldiği tarih ve yapılan tüm işlemler bulunur. Bu kayıtlar 5 (beş) yıl süre ile muhafaza edilir.

Kurulun Çalışma Yöntemi

Madde 8. HADYEK, çalışmalarını aşağıda belirtilen yöntemlere göre yürütür:

8.1. HADYEK, başkanının belirleyeceği gündemle en az ayda bir defa ve üyelerinin en az üçte ikisinin katılımı ile toplanır. Gerektiğinde başkanın çağrısı üzerine olağanüstü toplantılar yapabilir. Toplantılar başkanın yokluğunda başkan yardımcısının yönetiminde yürütülür.

8.2. HADYEK, gönderilen başvuru dilekçelerini belirlenen süre içinde inceleyerek sonucu gerekçeleri ile birlikte yazılı olarak başvuru sahibine bildirir.

8.3. Kararlar toplantıya katılan kurul üye sayısının çoğunluğu ile alınır. Oy eşitliği halinde başkanın oyu yönünde karar verilir.

8.4. HADYEK, gerekli gördüğünde alt kurullar oluşturabilir. Alt kurullar kendilerine iletilen dosya üzerindeki çalışmalarını belirtilen sürede tamamlayarak hazırladıkları raporu etik kurulda görüşülmek üzere Enstitü Sekreterliğine sunar.

8.5. HADYEK gerek gördüğünde; Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'nden veya dışarıdan, konusunda deneyimli uzmanlardan, yazılı olarak veya HADYEK toplantısına davet ederek sözlü görüş isteyebilir.

8.6. HADYEK, aldığı kararları karar tarihi ve sayısı vererek gerektiğinde ulaşılabilecek şekilde en az beş (5) yıl boyunca saklama ile yükümlüdür.

8.7. HADYEK üyelerine ait başvurular görüşülürken ilgili kurul üyesi görüşmelere katılamaz ve görüş bildiremez.

8.8. Tüm başvurular, proje yürütücüsü tarafından yapılır. Tez çalışmaları için yürütücü, danışman öğretim üyesidir.

8.9. Başvuruda bulunan araştırma yürütücüsü sertifikasını başvuru dilekçesi ile beraber HADYEK'e ibraz etmelidir. Ancak, yürütücünün sertifikasının olmaması halinde projede deney hayvanlarına müdahalede görevli sertifikalı bir araştırmacının bulunması ve bu araştırmacının sertifikasının başvuru sırasında HADYEK'e ibraz edilmesi gerekir. Kendisinin katıldığı ancak doğrudan deney hayvanları ile prosedür uygulamayan araştırmacılar, sertifikalı araştırmacıların (başvuru esnasında sertifikanın ibraz edilmesi şartı ile) yardımı ile deneylerini sürdürebilirler.

8.10. Bütün başvurular ve alınan kararlar Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kurulu ve Tarım ve Orman Bakanlığının denetimine açık tutulur.

8.11. Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulunun sekreterlik hizmetleri, Deney Hayvanlarından Sorumlu Veteriner Hekim tarafından yürütülür

Etik Kurulun Araştırmalara yaklaşımı

Madde 9. HADYEK yapacağı çalışmalarda, hayvanlara yönelik göz önünde bulunduracağı ilkeler aşağıda belirtilmiştir:

9.1. Enstitü bünyesinde, deney hayvanı kullanılarak yapılacak tüm uygulamaların HADYEK tarafından onaylanmış olması zorunludur.

9.2. Etik kurul tarafından yapılan düzenlemelere uygun olarak alınmış bir genel veya özel istisna olmadıkça, deneylerde kullanılacak Sığır (*bos*) türünde tüm hayvanların kayıtlı yasal deney hayvanı üreticisi ve tedarikçilerinden alınmış olması şartı aranır.

9.3. Kedi köpek gibi evcil hayvanların sokakta başıboş olanları denemelerde kullanılamaz. Ancak, hayvanların sağlık ve refahı ile ilgili çalışmalara ihtiyaç duyulması, çevre, insan ve hayvan sağlığına karşı ciddi tehlike oluşturması ve çalışmanın amacının sadece başıboş hayvan kullanılarak gerçekleştirilebileceğine dair yeterli bilimsel gerekçeler sunulması hallerinde bu hayvanlar deneylerde kullanılabilir. İnsan dışı primatların deneylerde kullanılmasına, istisnai durumlarda ve prosedürün amacının insan dışı primatlar dışında bir tür kullanılarak gerçekleştirilemeyeceğine dair bir gerekçe mevcutsa izin verilir.

9.4. Büyük kuyruksuz maymunlar deneylerde kullanılamaz.

9.5. Doğadan alınmış yaban hayvanı üzerinde yapılacak deney; ancak diğer hayvanların deneyin amacı bakımından yeterli olmaması halinde onaylanabilir. Bunun için HADYEK'in izninden sonra Genel Müdürlükten izin alınması gerekir.

9.6. Ulusal mevzuat ve uluslararası sözleşmeler çerçevesinde nesli tehlike altında olan ve korunan türler ile CITES Sözleşmesinin Ek-1 Listesindeki türlerin kullanılmasına aşağıdaki durumlarda izin verilir

a. İnsan, hayvan veya bitkilerdeki hastalık, sağlık bozuklukları ve diğer anormalliklerin önlenmesi, tanı, tedavisi veya bunlardan kaçınma amacıyla yapılan prosedürler.

b. İnsan, hayvan veya bitkilerdeki hastalık, sağlık bozuklukları ve diğer anormalliklerin önlenmesi, tanı, tedavisi veya bunlardan kaçınmak için, insan, hayvan veya bitkilerdeki fizyolojik bozuklukların incelenmesi, belirlenmesi, düzeltilmesi veya modifikasyonu için, hayvanların refahı ve tarımsal amaçlarla yetiştirilen hayvanların üretim şartlarının iyileştirilmesi için; ilaçlar, gıda hammaddeleri, yem hammaddeleri, başka maddeler ve ürünlerin kalite, etkinlik ve güvenilirliklerinin geliştirilmesi, üretilmesi ve test edilmesi amaçlayan

prosedürler.

c. Türlerin korunmasını amaçlayan prosedürler.

d. Prosedürün söz konusu türlerin dışındaki türler ile gerçekleştirilemeyeceğine dair bilimsel bir gerekçe içeren prosedürler.

e. Söz konusu türlerle yapılacak çalışmalarda HADYEK onayı alındıktan sonra Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nden gerekli izinlerin alınması gereklidir.

9.7. Kayıtlı tedarikçilerden sağlanamadığı bir kuruluşa ya da şahısa ait olan Deney hayvanlarının kullanıldığı durumlarda söz konusu ise hayvanların sahibinden ya da bağlı oldukları kuruluştan izin alınması gerekir.

9.8. Deney hayvanı olarak kullanılan hayvanların hangi üretici ya da tedarik kuruluşundan temin edildiğine dair belgeyi kayıt altına alınır.

9.9. Deney hayvanı dışındaki hayvanlar (sığırlar) üzerinde yapılacak araştırmalarda hayvan sahiplerinden alınan iznin beyan edilmesi gerekir.

9.10. Enstitüde kullanılan tüm deney hayvanlarına ilişkin kayıtlar deney hayvanlarından sorumlu veteriner hekim, yardımcıları ve hayvan refahından sorumlu veteriner hekimlerce tutulur. Bu kayıtlarda temin edilen hayvanların türleri ve temin edildikleri yerler, üniteye geldiği tarih ve yapılan tüm işlemler belirtilir. Bu kayıtlar en az 5 yıl süreyle muhafaza edilir. Etik Kurul istediği zaman bu bilgilere ulaşabilir.

Etik kurul raporunun içeriği

Madde 10. HADYEK, raporu hazırlarken aşağıdaki hususları dikkate alır.

10.1. HADYEK, yaptığı değerlendirme neticesinde “uygun”, “düzeltmesi gerekir”, “koşullu olarak uygun” ya da “uygun değildir” şeklinde karar verir.

10.2. Kararlar başvuru sahibine başvurunun yapıldığı tarihten itibaren 40 (kırk) iş günü içerisinde yazılı olarak bildirilir. Bu süreye projenin değerlendirilmesi için gerekli olan süre de dahildir.

10.3. Projenin karmaşıklığı veya birden çok bilim dalını ilgilendirdiği hallerde, HADYEK belirtilen süreyi “bir” defaya mahsus olmak üzere 15 (onbeş) iş gününü geçmeyecek şekilde uzatabilir. Uzatma sebebi ile süresi gerekçesi, 40 iş günlük süre bitmeden başvuru sahibine bildirilir.

10.4. Bir projenin yapılabilirliğini sınamak amacı ile daha az sayıda hayvan üzerinde ön deneylerin yapılmasını isteyebilir. Bu durumda kesin karar, “şartlı olarak uygun” olarak kararı verilen projelerdeki usullere göre verilir. Hakkında “Düzeltmesi gerekir” kararı verilen başvurular, başvuru sahibi tarafından düzeltildikten sonra HADYEK tarafından tekrar değerlendirilir. “Şartlı olarak uygun” kararı verilen projeler, kurul tarafından belirlenecek bir süre boyunca Hayvan Refahı Birimi tarafından izlenip, istenen koşulların yerine getirilip getirilmediği değerlendirildikten sonra “uygun” ya da “uygun değildir” şeklinde karara bağlanır ve Hayvan Refahı Birimi tarafından HADYEK’e rapor verilir.

10.5. İzin verilen projelerde hayvan refahını olumsuz etkileyecek herhangi bir değişiklik olup olmadığı HADYEK tarafından denetlenir. Kurul, onaylanan projeye uyulmadığını tespit ederse, verilen izni iptal eder. İzin iptal edilirse, Hayvan Refahı Birimi tarafından projede kullanılan veya kullanılması öngörülen hayvanların refahının olumsuz etkilenmemesi sağlanır.

10.6. Raporun sonuç kısmında “Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Hayvan Deneyleri Etik Kurul Yönergesi ilkelerine uygundur” cümlesine yer verilir. Bu ifade “Etik Kurul Onayı” olarak kabul edilir.

10.7. Karşı oy kullanan üyenin gerekçesi raporda yazılır.

Araştırmacıların Sorumlulukları

Madde 11. Deney hayvanları üzerinde yapılacak olan araştırmalarda ve çok yönlü testlerde; hayvan deneyleri konusundaki kısıtlamalardan, alternatif yöntemlerin geliştirilmesi için çaba harcanmasından, hayvan deneylerinin olumsuz ve belirsiz sonuçlarından iletişim sistemleri ve veri bankaları haberdar edilir.

11.1. Hayvanlar üzerinde gereksiz deneyler yapılmaz.

11.2. Araştırmacılar, sahip oldukları bilgileri kullanarak, hayvanların deneyler sırasında duyabilecekleri ıstırap ve endişeyi azaltacak ya da ortadan kaldıracak düzenlemeleri yapmalıdırlar.

11.3. Hayvan deneylerine katılan yardımcılardan eğitimlerini arttırmak, becerilerini ve bilgilerini hayvanların esenliği için kullanmalarını sağlamak araştırmacıların görevleri arasında görülmelidir.

Hayvan Deneyleri ile ilgili etik ilkeler

Madde 12. Araştırma projelerinin hazırlanmasında ve uygulanmasında hayvan deneylerine ilişkin olarak aşağıdaki etik ilkelere uyulmalıdır:

12.1. Araştırılan bilginin elde edilmesinde geçerliliği ispatlanmış alternatif usuller varsa hayvan deneylerini etik olarak uygun görmemek ve daha önceden ayrıntılı olarak yapılmış deneylerin tekrar edilmesine engel olunmalıdır

12.2. Bilimsel araştırmalarda kullanılması zorunlu olan deney hayvanlarına kötü muameleler engellenmelidir.

12.3. Deney hayvanları, temel araştırmalar ile insan, hayvan veya bitkilerdeki hastalık, sağlık bozuklukları ve diğer anormalliklerin önlenmesi, tanı, tedavisi veya bunlardan kaçınma; İnsan, hayvan veya bitkilerdeki fizyolojik bozuklukların incelenmesi, belirlenmesi, düzeltilmesi veya modifikasyonu; Hayvanların refahı ve tarımsal amaçlarla yetiştirilen hayvanların üretim şartlarının iyileştirilmesi ile az önce belirtilen amaçlardan herhangi biri için, ilaçlar, gıda hammaddeleri, yem hammaddeleri, başka maddeler ve ürünlerin kalite, etkinlik ve güvenilirliklerinin geliştirilmesi, üretilmesi ve test edilmesi; İnsan ve hayvan sağlığı ve refahı için doğal çevrenin korunması; Türlerin korunmasını amaçlayan araştırmalar; Mesleki becerilerin kazandırılması, sürdürülmesi veya geliştirilmesi için yükseköğretim veya eğitimi ve Adli tıp araştırmaları için kullanılabilir.

12.4. Ağır acı, stres ya da buna denk eziyet veren deneylerde bir hayvanın bir defadan fazla kullanılmamasını, zorunlu olarak kullanılması gerekiyorsa bunun sağlam bilimsel gerekçelere dayandırılması sağlanır. Eğitim amaçlı kongre, konferans ve seminerlerde ağrı ve acı veren deneylerin yapılmaması sağlanmalıdır.

12.5. Bilimsel açıdan güvenilir verinin, hayvanlara mümkün olduğu kadar az acı çektirerek ve onları en az strese sokarak elde edilmesi sağlanmalıdır.

12.6. Araştırmalar süresince kullanılan deney hayvanlarına, türüne uygun şartlar hazırlamak ve en iyi fizyolojik, davranışsal ve çevresel şartların temini sağlanmalıdır.

12.7. Uygun şekilde eğitilmiş personel tarafından uygun şartlarda deney hayvanı bakımı sağlanmalıdır.

12.8. Canlı hayvanlarda yapılacak deney amaçlı çalışmaların sorumlu veteriner hekim gözetiminde yapılması gerekir.

12.9. Araştırmacılar tarafından, deneylerin hangi durumlar yerine getirildiğinde sonlandırılacağına dair hedef noktaların belirlenmelidir.

12.10. Araştırılan bilginin elde edilmesinde geçerliliği ispatlanmış alternatif usuller varsa hayvan deneylerini etik olarak uygun görmemek ve daha önceden ayrıntılı olarak yapılmış deneylerin tekrar edilmesine engel olunmalıdır.

12.11. Deney için en uygun hayvan türü ve yöntemin seçilmesini ve bilimsel olarak anlamlı sonuç verebilecek en az sayıda hayvan kullanılması sağlanmalıdır.

12.12. Deney hayvanlarına gereksiz acı ve ağrı verecek deneylerde uygun bir anestezi usulünün uygulanmasını ve araştırmalarda uygun ağrı kesici ve anestezi kullanılması gereklidir.

12.13. Anestezinin, hayvan için deneyin kendisinden daha fazla travmatik olması ve deneyin amacına uygun olmaması durumunda yapılması engellenmelidir.

12.14. Deneyin etik ilkeler çerçevesinde yapılması ve amacına uygun olması için veteriner hekim kararı ile;

a) Anesteziden çıktığında önemli oranda acıya maruz kalacak olan hayvanın ağrı kesici ile tedavi edilmesini, tedavi edilmesi mümkün değilse insancıl bir metotla öldürülmesini,

- b) Deneysel hayvanının araştırma sürecinde ya da sonunda hayatına son verilmesi işlemlerinin uygun gerekçelerle yapılmasını,
- c) Şiddetli ve sürekli ağrı çeken veya normal hayatını sürdüremeyecek duruma gelen deneysel hayvanları ile sağlığı ve çevresi için risk oluşturabilecek deneysel hayvanlarının insancıl bir metotla yaşamlarına son verilmesini araştırmacı mutlak suretle sağlar.

12.15. Araştırmada kullanılan ve yaşamlarını sürdüren deneysel hayvanlarına, deneysel sonunda sağlıklı yaşam şartlarının temin edilir.

12.16. Hayvanları ağır ve uzun süreli acıya maruz bırakacak deneylerin yapılmasına, etik ilkeler ile araştırmadan elde edilecek fayda ve hayvanların çekeceği acı dikkate alınarak karar verilir.

12.17. Bilimsel hedeften uzaklaşmadığı ve hayvanın refahının bozulmadığı sürece hayvanlar üzerinde birden fazla uygulama yaparak, deneyde kullanılan hayvanların sayısının azaltılmasını sağlar.

12.18. Deneyde kullanılarak ölen hayvanların doku ve organlarının paylaşılması kapsamında diğer başvurularda değerlendirilmesi sağlanır.

12.19. Uzun süreli olması muhtemel şiddetli acı, eziyet ve ızdırapla sonuçlanan ve düzeltilmesi mümkün olmayan uygulamalardan kaçınılmalıdır.

12.20. Yalnızca kendi bünyesindeki hayvan refahı biriminin denetiminde gerçekleştirilecek prosedürlere izin verir.

12.21. Onay verilen projelerde, içerikte ve çalışmaya katılacak kişilerde yapılacak değişiklikleri takip etmek ve gerekli izinlerin alınmasını sağlar.

İzin Zorunluluğu

Madde 13. Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü birimlerinde hayvanlar üzerinde deneysel çalışma yapan tüm araştırmacılar bir dilekçe ile yazılı olarak başvurarak "Etik Kurul Onayı" almak zorundadırlar.

Başvuru Şekli

Madde 14.

14.1. Başvurular, Enstitü Müdürlüğüne bir dilekçe ile kişisel olarak yapılır. Bu başvurular, Müdürlük Makamı tarafından Etik Kurul'a havale edilir. Başvurular Ek.1'de verilen formu doldurmak suretiyle yapılır. Bütün başvurular, Enstitünün evrak kayıt biriminde tarih ve sayı numarası verilerek kayıt altına alınır.

14.2. Araştırma projelerinde, deneysel çalışmalarda ve çok yönlü testlerde etik kurallara uygunluk esastır. Bu çalışmalarda etik kurul onayı alınması amacıyla araştırmacı ya da araştırmacılar başvuruda bulunabilir. Araştırmacı, başvuru dilekçesine EK.1'de verilen ve aşağıdaki bilgileri içeren formu eklemelidir.

Formda çalışmalara ilişkin olarak; araştırmacının adı, amacı, gerekçeleri ve niteliği; eğer kullanılıyorsa deneysel hayvanı kullanım gerekçesi; araştırmacının materyal ve metodu; araştırmada görev alacak personelin adları, unvanları, adresleri ve imzaları; varsa destekleyen kuruluşun adı ve adresi, araştırmayla ilgili kısa literatür bilgisi ve bu konuyla direkt ilgili en az beş adet kaynak belirtilmeli.

Formda çalışmada kullanılacak hayvanlara ilişkin olarak; deneysel hayvanlarının tanımı ve sayısı; araştırmaya dahil olma ölçütleri; araştırmadan çıkarılma ölçütleri; araştırma süresi ve hayvan kullanım süresi; hayvanlara verilecek rahatsızlığın nitelik ve boyutları; yapılacak klinik ve laboratuvar testleri; araştırmaya son verme ölçütleri; araştırma sonu deneysel hayvanlarına yapılacak işlemler açıklanmalıdır.

Hayvan kullanılmadan yürütülen araştırma faaliyetleri için EK.1'de verilen formun sadece birinci bölümü (Araştırmaya İlişkin Bilgiler bölümü) ile araştırmacı bilgilerinin (araştırmacı ya da araştırmacıların adları, unvanları, adresleri ve imzaları) doldurulması yeterlidir.

Ayrıca, yine EK.1'de verilen Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurul Yönergesi Başvuru Taahhütnamesi doldurularak araştırmaya katılacak tüm araştırmacılar tarafından imzalanmalıdır. Bu taahhütname hayvan kullanılarak ve kullanılmadan yürütülen araştırma faaliyetleri için farklıdır.

14.3. Başvuru dilekçesinde kişisel beyan esastır. Başvuru sahipleri, dilekçelerinde verdikleri bilgilerin doğruluğunu teyit, etik kurul onayı almadan deneylere başlamayacaklarını taahhüt ederler. hayvanlarda yapılacak işlemleri başvuruda belirtilen metotlara uygun şekilde yapmayı ve Etik Kurul'un çalışmaları izlemek istemesi durumunda buna izin vereceklerini kabul ederler.

Deneyisel Çalışmalardaki Değişiklikler:

Madde 15. Araştırma projesinde etik kurul onayından sonra proje üzerinde yapılacak değişikliklerin kurula yazılı olarak bildirilmesi ve onayının alınması gerekir. Aksi takdirde yapılacak değişikliklerden doğabilecek etik sorunların tüm sorumluluğu araştırmacıya ya da araştırmacılara aittir.

Madde 16. Bu yönerge hükümlerine uymayan araştırma, deney, eğitim öğretim ve bilimsel araştırma amaçlı çalışmalar Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü araştırma birimlerinde yapılamaz.

Gizlilik

Madde 17. Etik kurul yazışmaları gizli olup, yayımlanan "Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik"te belirtilen yetkili kurumlar dışında üçüncü şahıslara bilgi verilmez.

Deney hayvanı ile ilgilenecek araştırmacıların eğitimi

Madde 18. Deney hayvanı ile ilgilenecek araştırmacı ve diğer personelin eğitiminde uyulması gereken hususlar şunlardır:

18.1. Deney hayvanı kullanıcıları, Deney Hayvanı Kullanım Sertifikası almadan bu hayvanlar üzerinde deney, eğitim, test gayesiyle işlem yapamaz ve çalışma mekanlarında bu hayvanları barındıramazlar.

18.2. HADYEK'ler düzenleyecekleri sertifika eğitim programlarını otuz gün önce HADMEK'e bildirmekle yükümlüdür.

18.3. Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası 3 kategoride verilir. Bu kategoriler şu şekildedir:

A Kategorisi - Araştırmacılar: Hayvanlar üzerinde prosedür uygulayanlar,

B Kategorisi - Yardımcı sağlık/teknik personeli: Sorumlu veteriner hekime bağlı olarak, hayvan sağlığı, bakım, besleme ve üretim konularında çalışan tarım/veteriner sağlık teknikeri, teknisyeni veya laborantı.

C Kategorisi - Hayvan bakıcıları: Hayvanların bakımı ve beslenmesinden sorumlu kişiler.

18.4. Deney hayvanları kullanım sertifikası eğitim programlarında toplam teorik ve uygulama derslerinin her birinin % 80'ine devam etmek mecburidir. Sertifika programları asgari olarak tabloda belirtilen ders saatlerinden oluşur. Mecburi derslerin işlenmesinin ardından isteğe bağlı ders ve uygulamalar ilave edilebilir.

18.5. Ek-2 tabloda (*) ile işaretlenenler haricindeki tüm derslerin aşağıda belirtilen hayvan gruplarına göre verilmesi zorunludur.

1. Grup: Kemirgenler (fare, sıçan, kobay, hamster türleri, gerbil) ve tavşan
2. Grup: Çiftlik hayvanları (küçükbaş, büyükbaş hayvanlar ve tek tırnaklılar)
3. Grup: Domuz ve minipig
4. Grup: Evcil kanatlılar (tavuk, hindi, kanatlı pet hayvanları)
5. Grup: Su hayvanları (omurgalı ve kafadan bacaklılar)
6. Grup: Sürüngenler ve amfibiler
7. Grup: Etçiller
8. Grup: İnsan harici primatlar

18.6. HADYEK'ler tarafından sadece Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan alınan çalışma izninde belirtilen hayvanlar için eğitim verilir.

18.7. Sertifika almış olduğu grup haricinde bir hayvan grubuyla çalışmak isteyen kursiyer, sadece yeni hayvan grubuna özgü dersleri alarak ayrı bir sertifika alır.

18.8. Sıklıkla kullanılan laboratuvar ve çiftlik hayvanlarının dışında bir türle (örneğin, yaban

hayvanları) bir çalışma yapılmak istendiğinde, mevcut gruplar içerisinde çalışma yapılacak türe en yakın olanı seçilir. Sahip olunan sertifikanın çalışılacak türe uygunluğunu HADYEK değerlendirir ve gerektiğinde araştırmacılara bu konuda tavsiyede bulunur.

18.9. Derslere devam zorunluğunun kontrol edilebilmesi ve kayıt altına alınması şartıyla teorik dersler elektronik ortamda verilebilir.

18.10. Uygulama eğitimi sırasında bir eğitmen aynı anda en fazla 10 öğrenciye eğitim verebilir.

18.11. Lisans/yüksek lisans dönemlerinde alınmış olan deney hayvanı kullanımı eğitimlerinin, eksik derslerin tamamlanması kaydıyla sertifika programına eşdeğer olup olmadığına HADYEK karar verir.

18.12. Kurs sonu değerlendirmesi iki aşamada yapılır. Bu değerlendirmede teorik sınav % 50, uygulama sınavı % 50 ağırlıktadır. Kursiyerlerin başarılı sayılabilmeleri için teorik ve uygulama sınavlarından belirtilen yüzdeler dikkate alınarak 100 üzerinden en az 70 puan almaları gereklidir. Sınavda başarısız olan kursiyerler için ikinci sınav düzenlenir. İkinci sınavda da başarısız olan kursiyerlerin eğitim programına yeniden katılım sağlamaları gereklidir.

18.13. Yönetmelik hükümlerine göre düzenlenen deney hayvanları kullanım sertifika programlarına kayıt yaptırarak devam ve başarı şartlarını yerine getiren kursiyerlere "Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası" verilir. Bu sertifikalar, Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan veri tabanı üzerinden oluşturulacaktır. Sertifikada aşağıdaki bilgiler yer alacaktır:

- Katılımcının adı, soyadı, TC Kimlik Numarası (yabancı uyruklu ise pasaport numarası),
- Sertifika eğitiminin alındığı HADYEK bilgileri,
- Sertifikanın kategorisi,
- Eğitimin yeri ve tarihi,
- Eğitim içeriği (alınan dersler ve saatleri),
- Sertifikanın geçerli olduğu hayvan grubu.

Bu sertifika, yerel etik kurul başkanı ile üniversitelerde rektör, diğer kurum ve kuruluşlarda ise en üst düzey yönetici tarafından imzalanır.

18.14. Deney hayvanları kullanılarak yapılan ve yalnız şiddet sınıflandırması 'düzelmaz' olan prosedürlerin yer aldığı tıbbi cihaz kullanımına yönelik eğitimlerde; deney hayvanı kullanım sertifikalı veteriner hekim tarafından anestezi uygulanarak ve onun gözetiminde, tıp doktoru, veteriner hekim ve diş hekimlerine, yalnızca söz konusu eğitimlerde kullanılmaları maksadıyla katılım belgesinin verileceği verilecek iki saatlik eğitimler (örneğin, laparoskopi ve mikrocerrahi eğitimi) aşağıdaki unsurları içerecektir:

- Etik ve 3R kavramları,
- Prosedürde kullanılacak hayvan türüne özgü olarak; hayvanın anatomik, fizyolojik, biyolojik özellikleri,
- Yapılacak prosedüre dair bilgiler,
- Kullanılacak hayvan ve yapılacak prosedüre dair video gösterimi.

Eğitim sonunda katılımcılara yazılı sınav yapılacak ve sınavdan 100 üzerinden en az 70 puan alanlara 'katılım belgesi' verilecektir. Katılım belgesinde hangi prosedür ve tür için verildiği açıkça belirtilecektir. Farklı tür veya prosedür değişikliklerinde yeniden eğitim alınacaktır. Bu katılım belgesi Deney Hayvanı Kullanım Sertifikası yerine geçmez.

Madde 19. Araştırma projeleri, çok yönlü testler yanında 1. ve 2. Madde çerçevesinde yapılacak olan etkinliklerde de bu yönergede belirlenen etik ilkeler geçerlidir.

Yürürlük ve Yürütme

Madde 20. Bu yönerge Merkezi Etik Kurul tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girer ve yönerge hükümleri Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'nce yürütülür.

Bu yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'nun 22/12/2022 Tarih ve 67 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

EKLER LİSTESİ

- EK.1 BAŞVURU FORMU**
BAŞVURU TAAHHÜTNAMESİ
EK.2 BAŞVURU DEĞERLENDİRME FORMU
EK.3 PROJE SONUÇ RAPORU

EK-1

T.C.
DOĞU AKDENİZ TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU
BAŞVURU FORMU

Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü'nde yapacakları çalışmalarına "Etik Kurul Onayı" almak isteyen araştırmacıların, Etik Kurul yönergesi Madde 13 gereği aşağıdaki formu doldurarak Enstitü Müdürlüğüne başvurmaları gerekir.

1. Araştırmaya İlişkin Bilgiler

1.1. Başvuru tipi ☐ yeni başvuru ☐ değişiklik (eski karar no)
1.2. Araştırmanın niteliği ☐ araştırma projesi ☐ tez projesi
1.3. Araştırmanın adı
1.4. Araştırmanın amacı ve gerekçeleri
1.5. Araştırmanın materyal ve metodu
1.6. Deney hayvanı kullanım gerekçesi (eğer kullanılıyorsa)
1.7. Destekleyen kuruluşun adı ve adresi
1.8. Araştırmayla ilgili literatür bilgi
1.9. Konuyla direkt ilgili kaynaklar (5 adet)

2. Araştırmacılara ilişkin bilgiler

2.1 Araştırmacı ya da araştırmacıların adları, unvanları, adresleri ve imzaları
2.2. Hayvanlar üzerinde uygulama yapacak araştırmacıların deney hayvanları kullanım sertifikası var mı?
2.3. Araştırmacıların, projedeki yapacağı uygulamalar ayrıntılı olarak belirtilmeli

3. Çalışmada kullanılacak hayvanlara ilişkin bilgiler

3.1. Kullanılacak deney hayvanlarının tanımı (tür, ırk) ve sayısı
3.2. Deney hayvanlarının temin edildiği yer
3.3. Deney hayvanlarının araştırmaya dahil olma ölçütleri
3.4. Deney hayvanlarının araştırmadan çıkarılma ölçütleri
3.5. Araştırma süresi ve hayvan kullanım süresi
3.6. Yapılacak klinik ve laboratuvar testleri
3.7. Araştırmaya son verme ölçütleri
3.8. Araştırma sonu deney hayvanlarına yapılacak işlem
3.9. Deney sırasında ortaya çıkabilecek tehlikeli madde ve/veya durumlar

Not: Canlı hayvan kullanılmayacak araştırmalar için yapılan başvurularda bu formun sadece birinci bölümü ile araştırmacı bilgilerinin (araştırmacı ya da araştırmacıların adları, unvanları, adresleri ve imzaları) doldurulması yeterlidir.

T.C.
DOĞU AKDENİZ TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU
TAAHHÜTNAME

.../.../20..

Çalışmanın Tam Adı:

Çalışma Ekibi (Adı – Soyadı, Unvanı):

Çalışmada Sorumlu Yürütücü:

Diğer Görevliler:

- 1-
- 2-
- 3-
- 4-
- 5-
- 6-
- 7-
- 8-
- 9-
- 10-

- Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu Çalışma Yönergesini okudum. Yönergeye uygun olarak çalışacağımı,
- Onay alınmış çalışmada; Deney Hayvanları Kullanım Sertifikası bulunmayan kişilere deney hayvanlarında herhangi bir işlem yaptırmayacağımı,
- Çalışma sürecinde işlemlerde ve çalışma ekibinde yapılacak değişiklikler için Yerel Etik Kurul'un iznini alacağımı,
- Çalışmanın bitimini müteakip 3 ay içerisinde Yerel Etik Kurul'a bildireceğimi,
- Bu çalışma süresince, Yönergede yer alan etik ilkelere uyacağımı, beklenmeyen ters bir etki veya olay olduğunda derhal Yerel Etik Kurul'a bildireceğimi

Taahhüt ederim / ederiz.

(Adı, Soyadı, İmzası)

Çalışma Yürütücüsü:

Adres:

Tel İş. Cep:

E-posta:

Bu yönerge; Hayvan Deneyleri Merkez Etik Kurulu'nun 22/12/2022 Tarih ve 67 Sayılı kararı gereğince onaylanmıştır.

T.C.
DOĞU AKDENİZ TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU
BAŞVURU DEĞERLENDİRME FORMU

Sayı :	
Geliş Tarihi :	
Araştırma Yürütücüsü:	
Araştırmanın Adı:	
Hayvan türleri ve sayıları:	

Araştırma daha önce yapılmış mı?	Evet ☐	Hayır ☐
Araştırma için seçilen hayvan türü uygun mu?	Evet ☐	Hayır ☐
Araştırma için öngörülen hayvan sayıları yeterli mi?	Evet ☐	Hayır ☐
Mümkün olan en az sayıda hayvan kullanımı amaçlanmış mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Hayvanlar için optimum şartlar sağlanmış mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Araştırmacı / ların deney hayvanı sertifikası / yetkisi var mı?	Evet ☐	Hayır ☐
Araştırma protokolünde hayvanlara en az ağrı ve acı verecek önlemler alınmış ve bu konudaki standartlar gözetilmiş mi?	Evet ☐	Hayır ☐
Araştırmada çevre ve/veya iş sağlığını tehdit edecek kimyasal, biyolojik radyoaktif maddelerin bulaşması riski var mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Araştırma sonunda hayvanlara yapılacak işlemler konusunda gerçekçi tespitler yapılmış mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Hayvanlara ötenazi yapılacak ise en uygun yöntem seçilmiş midir?	Evet ☐	Hayır ☐
Araştırma sonunda hayvanlar ağrısız ve acısız ötenazi yapılacak ise en uygun yöntem seçilmiş midir?	Evet ☐	Hayır ☐
Araştırma sonunda hayvanlar ağrısız ve acısız ötenazi edildi ise atıkların imhası için gerekli önlem alınmış mıdır?	Evet ☐	Hayır ☐
Açıklamalar:		

- Tarafımdan değerlendirilen bu çalışma Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Hayvan Deneyleri Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen ilkelere uygun bulunmuştur.
- Tarafımdan değerlendirilen bu çalışma Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Hayvan Deneyleri Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen ilkelere uygun bulunmamıştır.

- Eksik kısımların tamamlanması uygun görülmüştür.
- Düzeltme gerekli görülmüştür.
- Ek literatür bilgisi istenmesi uygun görülmüştür.
- Araştırmacılarla görüşülme yapılması gerekli görülmüştür.
- Reddedilmesi uygundur. (Lütfen gerekçenizi yukarıdaki "Açıklamalar" bölümüne yazınız)

Etik Kurul Üyesi
(Unvanı, Adı ve Soyadı)

Tarih
İmza

EK-3

T.C.
DOĞU AKDENİZ TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
HAYVAN DENEYLERİ YEREL ETİK KURULU
PROJE SONUÇ RAPORU

(Sadece EK.1 ile başvuru yapanlar tarafından doldurulacaktır)

Etik Kurul karar tarih ve sayısı

Araştırmanın başlığı:

Araştırmanın sonucu kısa özeti (200 kelime):

Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu'na /..... /20... tarihinde yapılan başvuruda belirtilen çalışmalar Yönerge'de belirtilen araştırma etiği kural ve ilkelerine uygun olarak yapılmıştır.

Araştırma ekibi (adı soyadı, unvanı)

- 1-
- 2-
- 3-
- 4-
- 5-

..... /..... /20...

Proje lideri veya yürütücüsü
(Unvanı, Adı ve Soyadı)
İmza